

Rekomendacijos dėl už turtą atsakingų asmenų paskyrimo

Atsižvelgdama į tai, kad nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojus naujam Darbo kodeksui, terminas „materialinė atsakomybė“ kodekse nevertojamas, ir į viešojo sektoriaus subjektams kylančius neaiškumus paskiriant už turtą atsakingus asmenis, Finansų ministerija teikia rekomendacijas dėl už turtą atsakingų asmenų paskyrimo.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 15 d. nutarimu Nr. 630 patvirtintos Inventorizacijos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato, kad už turtą atsakingas asmuo (toliau – atsakingas asmuo) – viešojo sektoriaus subjekto vadovo paskirtas asmuo, kuriam pavesta priimti, saugoti ir išmokėti grynuosius pinigus arba priimti, saugoti, naudoti, perdirbti, gaminti, perduoti, parduoti, grąžinti turtą. Taisyklėse taip pat nurodoma, kad atsakingas asmuo¹ privalo dalyvauti, kai tikrinami ilgalaikio turto, biologinio turto, grynųjų pinigų, numeruotų ir saugiuųjų dokumentų blankų ir atsargų likučiai (16 p.), pasirašyti inventorizacijos aprašus (26 p.).

Atsakingų asmenų paskyrimo tikslas – užtikrinti sklandų, efektyvų, vienodą turto valdymo procesą ir turto kontrolę, todėl nustatant šių asmenų skyrimo praktikas viešojo sektoriaus subjekto vidaus tvarkose turėtų būti vertinama, ar nustatomos praktikos padeda efektyviau valdyti turtą ir nesąlygoja administracinės naštos padidėjimo.

Atsakingais asmenimis paskiriant daug skirtingų darbuotojų, decentralizuojami apskaitos ir inventorizacijos procesai ir taip padidinama žmogiškojo faktoriaus rizika. Kuo didesnei grupei žmonių yra paskiriama atsakomybė, tuo didesnė klaidų, vėlavimų, nevienodų procesų taikymo ir kitų žmogiškojo faktoriaus rizikos apraiškų tikimybė atliekant turto kontrolę, o tai neatitinka tinkamo vidaus kontrolės įgyvendinimo principų.

Viešojo sektoriaus subjektai įprastai suteikia darbui atlikti reikalingas priemones visiems savo darbuotojams ir vis dažniau susiduriama su situacijomis, kai įstaigos atsakingais asmenimis paskiria beveik kiekvieną įstaigos darbuotoją, priskirdamos šiam darbuotojui jo darbo priemones apskaitos lygmeniu. Pažymėtina, kad nors turi būti užtikrinta išduoto turto kontrolė, tai nereiškia, kad kiekvienas darbuotojas paskirtinas atsakingu asmeniu apskaitos lygmeniu. Taikant tokias praktikas, sukuriama papildoma administracinė našta ir didinama žmogiškojo faktoriaus rizika tvarkant apskaitą ir atliekant inventorizacijos procesus, kuriuose Taisyklės įpareigoja dalyvauti šiuos asmenis.

Siekiant išvengti papildomos administracinės naštos valdant įstaigos turtą, rekomenduojame:

- viešojo sektoriaus subjekto vidaus tvarkose numatyti vieną ar kelis (pavyzdžiui, skirtingo tipo turtui valdyti) atsakingus asmenis, kurie atsako už turtą apskaitos lygmeniu ir dalyvauja inventorizacijos procedūrose;
- atsakingiems asmenims – vykdyti vidinę turto (darbuotojams išduodamų darbo priemonių) kontrolę ir priežiūrą surašant turto perdavimo aktus, sudarant sutartis ar kitus vidinius dokumentus, kurie prireikus leistų tikrinti išduoto turto būklę, sunaudojimą, buvimo vietą ir panašiai.

¹ Jei atsakingas asmuo inventorizacijoje negali dalyvauti dėl pateisinamų priežasčių, turi dalyvauti jį pavaduojantis asmuo.